

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, -1.-2.º

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes an es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Acover, Plassa del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar i Fontdevila, Brossa.

Dietari de l'eixida d'enguany a França i a altres nacions

Dia 3 de juliol.

Introït de la diada.

M'aixec abans de les quatre i plovia seguitet seguitet. A les sis i busques mir es pla de Lugano per veure quina església era més aprop per anar-hi a dir missa; i creent que era la *Mare de Deu dels Angels*, m'hi esquitx, pero abans de haver caminades cent-pases p'es carrer amb una bona brusca, me trob davant una esglésieta uberta. Hi entr i es estat *St. Carlo*. Entr a la Sacristia, jo volia mostrar es meus papers, i no els han volgut veure, han dit que se fiaven de mi. Dic missa, don gracies, i cap a s'hostal a berenar; i juna bona brusca encara!

—;Bona diadal deia jo per venir de tan lluny el Prof. Salvioni i el Prof. Merlo! Quingreu que'm sabiad'aquell mal temps!

Deu pero ha volgut que allò s'espasàs, i a les nou i mitja surt de s'hostal per veure si veïan es vaporet amb que havien d'arribar aquells dos professors; i no l'he vist bellumar aprop ni lluny. Afín a un kiosk *Neue Zürcher Nachrichten* de Zürich, i la compr i me pos a lletgir passetjant-me per sa vorera des llac. Assetsuai-xialç sa vista i afín un vaporet que acaba d'atracar devers docentes passes lluny. M'hi acost; mir si veig negú, des qui desembarquen, que puga esser el Prof. Salvioni o el Prof. Merlo, que no coneixia més que per cartes; i no veig cap viatger que fassa cara de Catedràtic d'Universitat.

Des cap d'un poc compareix el Prof. Guarnerio, i ha dit: —D'aquí a mitja hora arriba un altre vapor; vendran amb ell.

Per fer temps mos n'anam a s'església de la *Mare de Deu dels Angels* a veure una pintura *al fresco* de la crucifixió del Bon Jesús, obra de un pintor d'aquí molt famós, Luini. Efectivament es una pintura estupenda de dibuix, color i expressió; totes ses figures des primer terme son de tamany natural i n'hi deu haver una corantena. Sa pintura umpl tot una paret.

Mira qui mira aquella meravella de s'Art Cristià, des s'gle XVI, sortim a defora a veure si veim a s'entrelluu es vaporet que mos ha de dur el Doctor Salvioni i el Dr. Merlo. Tornam an es punt de desembarc, i hem aclarit que aquells dos Doctors son arribats abans de les nou i mitja i se son esquitxats cap an es Liceu; i noltros ide d'allà cap an es Liceu!

Topada amb el Professor Salvioni i el Professor Merlo.

Arribam an el Liceu, pujam a s'Oficina des Diccionari, i hi trobam aqueis dos Profesors. No hu vu'gueu sobre s'escomesa que mos hem feta i ses grans demostracions d'alegria i de consideració amb que m'han rebut; aquells senyors no sabien que fer-se ni jo tampoc per correspondre de qualque manera a tanta de finesa i d'amabilitat.

El Prof. Salvioni representa uns cincanta cinc cincanta sis anys, primetxol, nirviós, vermei, rabent, resolt, amb uns uis que li llampeguen, ple de bondat i magnanimitat, una intel·ligència privilegiadíssima i un cor d'infant. Es un des primers dialectòlegs

romanistes d'Europa. ¿Qui com ell coneix i ha estudiats es diferents dialectes d'Italia? Ets estudis dialectològics que ha publicats, fan una partida de toms.

El Prof. Merlo es molt jove, d'una trentena d'anys, primetxol, no gaire gran, esblanqueït, pero amb uis molt vius i una expressió de bondat i modestia lo més simpàtic. A vint i vuit anys ja va esser catedràtic d'Universitat, de Pisa. Es un des deixebles predilectes del Prof. Salvioni. Figura entre es romanistes *de qui hi ha dalt*, i está cridat a fer grans servicis a sa Ciència; se dedica especialment a sa fonètica experimental; i ha publicades unes quantes obres ben apreciades.

Com som arribat amb el Prof. Guarnerio, els hem trobats, que montaven un fonograf que el han duit per s'*Obra des Diccionari de la Suïssa Italiana*, això es, per aglapir sa conversa de la gent d'aquest *Cantó* i així porer-ne fer un estudi ben detengut; de manera que se'n aniran de poble en poble i farán parlar gent devant s'embut d'aquest fonograf; i ses paraules que hi diguen, romandran gravades an es cilindre des fonograf, i les porán sentir a l'uf i estudiar-les tant com voldran.

Honor an es catalá de Mallorca.

Montant es fonograf, l'han volgut provar, i m'han dit que es seu desig era de que sa meua veu estrenás aquella màquina parladora, que fos sa primera que quedás gravada an es cilindre per poder-la ells reproduir tant com voldrien i tenir-la com una recordança de sa meua visita a s'*Oficina des Diccionari de la Suïssa Italiana*. Com he conegut que hu deien de bo, els he dit que estava a ses seues ordes; me som posat davant s'embut, me fan senya de que puc començar a parlar, i he dites una partida de cançons populars mallorquines, i després m'han demanat que hi lletgis un tros des *Dietari* de LA AURORA, a fi de que es cilindre romangués ple, tot de sa meua veu.

¿Que me'n direu? Ell com he hagut acabat, han llevat s'embut i sa rollaneta inscriguedora de sa màquina i hi han posada sa trompa i sa rollana reproductora, han amollat a sa maquineta que fa rodar es cilindre, i es sortida per sa trompa tota sa conversa que jo acabava de fer davant s'embut, just sa meua veu.

Així meteix es fonograf es d'admirar ferm! Pareix mentida que sa veu humana se puga reproduir d'aquesta manera.

Poreu fer comptes si m'hi han fet content aqueis tres Catedràtics amb so voler que sa llengo catalana fos sa primera que fes funcionar aquell fonograf per començar s'arxiu fonètic que ha de servir de base p'ets estudis des «Diccionari de la Suïssa Italiana.» Es un homenatge a la llengo catalana i una consideració envers de mi, que no sé com correspondre-hi, i que he agrait amb tota sa meua ànima, com poreu pensar.

Conversant amb aqueis Professors.

No vos dic res sa conversa que hem armada amb aqueis Catedràtics sobre es catalá de Mallorca i de Catalunya i de Valencia, i sobre s'italiá de Suïssa i de Llombardia, llengos totes aquestes nades del llatí, que son es meteix llatí esbrancat en una parti-

da de llengos, totes interessants, totes notables, i una d'elles es naturalment es castellá. Negú me guanya a admirar i a estimar es castellá, pero a ca-seua, dins ses terres que el parlen i dins es llibres des seus grans escriptors, no invadint ses nostres terres, ses terres catalanes, balears i valencianes amb pretensions de esveir-hi sa nostra estimadíssima llengo catalana.

Conversa qui conversa amb aqueis Catedràtics de sa ciència llingüística i de s'*Obra des Diccionari Catalá*, s'es fet mig-dia, i me n'han menat a dinar amb ells, i m'han donat un dinar de primera, brindant tots p'es triomf definitiu de la llengo catalana dins ses seues terres, per que prompte hi sia regoneguda com a reina i senyora, per que ho es en tot dret i justícia.

Com jo els-e contava an aqueis Catedràtics lo quart-creixent que va sa causa de la llengo catalana en lo literari, en lo artistic i en lo polític, n'estaven contentíssims.

I no sols hem tocats aqueis punts, sino molts d'altres referents a Italia. Per exemple m'han fet notar que a Italia la gent d'orde, sa part sana del país no están gaire per la França; en camvi en son grans partidaris es socialistes, es republicans, es massons, es radicals, que aquí, com a Espanya, son generalment antipatriotes.

De lo que m'han parlat amb gran indignació es estat de lo que se va fer a Italia a favor d'aquell mal pare, d'aquell mal espòs, d'aquell inimic de s'Humanitat, d'aquell revolucionari indigne i malfactor vulgar i seuvatje

En Ferrer i Guardia.

Aquí es massons i revolucionaris se saberen enginyar de tal manera que lograren tot d'una interessar s'opinió pública a favor de tal homo, afronta de sa civilització humana, si bé aviat s'opinió sana d'Italia va veure i comprendre que es massons l'havien enganada, i avui ses persones d'orde no'n volen sobre res d'En Ferrer i Guardia i el tenen per lo que era, i consideren que es Tribunals de Espanya no li feren més que lo que se tenia guanyat.

També m'han contat aqueis Catedràtics sa gran derrota que se'n dugueren es socialistes a Italia amb lo de sa guerra de sa Tripolitania, això es, sa guerra que hagué de fer Italia per ocupar aqueixa gran regió africana. Es socialistes n'eren inimics a matar de tal ocupació i de tal guerra, més s'opinió pública se pronunciá a favor de tal ocupació i de tal guerra, tant que es socialistes romangueren completament desconceptuats davant tota Italia, i això es estat causa d'una gran divisió que esclatá entre ells. Es socialisme es per tot lo meteix: un element de disolució, un element antipatriòtic, un desgavell, una horrible, una vergonyosa, una criminal explotació des poble treballador. Per dir lo que es, heu de cercar ses paraules inés lletjes i més ferestes de totes ses llengos, i encara no direu tot lo dolent, penjador i cremador que es. I que consti que no dic que an es socialistes els hagen de penjar icremar, sino ses idees socialistes, aqueixes son ses penjadores i cremadores.

¿Que me'n direu? Ell conversa qui conversa amb aquells tres Catedràtics, s'es feta hora de anar-se'n el Professor Salvioni a Milán i el Profes-

sor Merlo a Oggebbio; i els hem acompanyats amb el Professor Guarnerio a s'estació, i no hu volgueu sobre sa despedida coral que mos hem feta, i després m'he hagut de despedir del Professor Guarnerio, per que ja era es sol post, i a ell tampoc, com a mi, no li agrada anar p'el mon a les fosques, per que professa com jo es gran principi de que sa nit es per dormir i es dia per treballar.

Es per demés dir que qued agraidíssim an el Professor Guarnerio, per que ell va esser es primer llingüista amic que vaig tenir a Italia, i ell me feu coneixent del Professor Salvioni i del Professor Merlo.

Despedit coralment d'ell, he pres redós a s'hostal, he sopat, me'n som anat a posar ets ossos de pla, per lo que pogués esser, fins demá demati si Deu ho vol i Maria. Amén.

Dia 4 de juliol.

Cap a Milán.—Gambades amb el Professor Salvioni.

A les set i busques puig an es tren que es passat per Lugano cap a Milán, i ja som estats partits de d'allà voravora es llac d'aquella ciutat; i, com som estats a un cert punt, l'hem travessat amb so tren, i al-punt som estats a Chiasso, que es sa partió entre Suïssa i Italia. Hem hagut de passar per la Duana per que regoneguessen ses maletes; i, taiat aquest cap, pujam an es tren italiá, que a les deu i busques m'ha deixat a Milán. El Professor Salvioni era a s'estació que m'esperava, i m'ha acompanyat a la fonda, quedant entesos per, en haver dinat, veure-mos i fer quatre passes per dins Milán.

Lo primer que he fet, es estat anar a cercar es vestit de capellá, que de París vaig enviar an el Professor Guarnerio, i sa portera d'aquest l'ha tengut, i el m'he posat, a comptes de no tornar-lo deixar en tot es viatge per que ja no he de córrer pus per terra d'heretges.

Milán es sa segona ciutat d'Italia p'es nombre d'habitants; sols Nápoli li guanya a tenir-ne, i en té més que Roma. Milán es de gran per l'estil de Barcelona.

Es meus comptes no son fer sa descripció de ses esglésies ni d'ets altres monuments i museus que inclou, per que an es *Dietari* de s'*Eixida* de l'any 1907 ja vaig fer tal descripció i ara no lleu repetir-la. Sols donaré s'impressió de ses coses que veja.

Després de dinar, devers les deu, me som posat ses cames an es coll i m'en vaig a ca'l Professor salvioni, que m'ha mostrada sa seua magnífica llibreria i llavó sa feina que ja té feta, i es cabal preparat per obrarlo, p'es futur *Diccionari de la Suïssa Italiana*. M'ha dit que molts de dies a les cinc des mati ja está assegut a sa taula des seu estudi, treballant an aquesta gran obra, que ell dirigeix, com he dit, i la fa anar envant amb el Professor Guarnerio i el Professor Merlo. M'ha dit que n'es tant devot de matinetjar i que això ja li vé des néixer per que son pare i sa mare, que ja son morts (jal cel los vegem!), també ho eren matinejadors ferm.

St. Eustorgi i St. Pere Màrtir.

Me proposa el Dr. Salvioni d'anar a veure algunes esglésies antigues, i ja som estats partits cap a sa de St. Eustorgi, devora *Porta-Ticinese*, una església romànica, casi tota policroma.

da, molt interessant, especialment sa capella soterrània que hi ha devall es presbiteri, des sigle XV, gentilment decorada, aont hi ha es sepulcre de St. Pere Màrtir, que ets heretges maniqueus assassinaren l'any 1252. Devant aqueixa església, s'alça demunt una columna sa figura d'aqueix sant, que era Inquisidor, i per això ets heretges la duien tant d'ell, que el mataven a traició de sa manera més seuvatje.

Tal vegada qualcú dirà:—Se compren que el matassen! Com ell, essent inquisidor, en devia fer matar tants d'heretges, se defensaren matant-lo a ell!—Pero es qui diga això ment com l'ànima de Judes. Mai cap Inquisidor dictà cap sentència de mort; ets inquisidors no feien més que declarar si un era heretge o no; i si resultava heretge, l'entregaven an es Poder Civil, que li aplicava sa pena que ses lleis civils de llavò senyalaven an ets heretges. No, St. Pere Màrtir no dictà mai cap sentència de mor contra cap heretge; no cap heretge tenia es més petit agravi d'ell, per que es bull seu era veure si a força de sermonar-los i de anar-los en bones, els-e faria entrar p'és cavat i els-e convertiria.

Es nostros revolucionaris sempre parlen de s'intolerancia d'ets inquisidors, i de sa gent que feien matar; pero no diuen mai cap parauleta de s'intolerancia d'ets heretges de tots temps, ni des milenars i milenars de morts que han fetes de catòlics per que no se volien fer heretges com ells.

De manera que, en lloc de St. Pere, Màrtir fer matar ets heretges, ets heretges el mataven a ell, lo meteix que a St. Pere d'Arbués a Saragossa.

Església de St. Llorens.—Basilica de St. Ambrós

De St. Eustorgi li hem copat cap a St. Llorens, una església també antiquíssima; se considera sa més antiga de Milán, aont n'hi ha tantes d'antigues: es de l'any 560, com qui no diu res, des mollo de St. Vidal de Ravenna: tres naus, dividides per dues filetes de columnes i arcades de mig-punt i amb so paladar de fusta; es presbiteri molt alt, i devall una capella, sa capella de St. Hipòlit. Devora aqueixa església hi ha sa capella de St. Aquilí, aont se guarden sepulcres des sigle VI i VII amb mosaics preciososims d'aqueixs sigles i un sarcòfag (menja-carn—sepulcre) des primers sigles des Cristianisme.

D'aquí mos som espitxats a sa veneranda basilica de St. Ambrós, obra mestra de s'arquitectura llombarda, creadora de s'art romànic, p'és meu gust superior a s'ogival o gòtic. Aquesta església l'han feta i refeta una partida de vegades. Se considera que era ja s'església seporal de Milán aont St. Ambrós era Bisbe, i hi predicava, i hi anava a sentir-lo St. Agustí, que acabà per convertir-se i hi va rebre el St. Batisme. Aquesta església, com ses basiliques des primers sigles des Cristianisme, fa un gran pati devant, amb pòrtics o porxos de partdedins, i aquí se considera que va esser que St. Ambrós aturà l'emperador Teodosi d'entrar a l'església quant va sobre St. Ambrós que l'emperador havia fet matar sense motiu una partida de gent a Tesalónica i l'obligà a fer penitencia pública. ¿Ah idò? ¿Que vos creis que hi porien bovetjar gaire amb St. Ambrós?

Mort aquest Sant amb tanta de fama de santetat, l'enterraren aquí meteix i encara s'hi conserva es seu cos devall l'altar major, dins un sepulcre preciosíssim, a's mig de sa cripta, que hi devallen per darrera es presbiteri.

Devers es sigle IX referen s'església que hi havia es Mestres Comacini, essent un des primers exemplars de

arquitectura romànica que se coneixen en tot l'Occident, i an es sigle XII l'hagueren de tornar apedaçar. Forma tres naus i un creuer amb cúpula, casi tota policromada. Resulta una meravella de s'art cristià i de sa pietat cristiana.

Per sa gran antiguedat d'aqueixa Basilica i per sa memoria venerandíssima de St. Ambrós se conserva a Milán sa missa especial que se deia aquí en temps de St. Ambrós, una mica diferent de sa missa romana, que es sa que se diu dins totes ses altres esglésies catòliques, en treure ses des Rites Orientals.

Feia un sol maleit de tot i una calorota una mica mala de suportar p'és carrers de Milán, i hem resolt amb el Professor Salvioni de no trescar-hi pus, i prendre redòs de bell nou a caseua, parlant des molts d'edificis notables antics i moderns que embelleixen Milán i la fan una de ses grans ciutats europees. Especialment es museu de pintures es notabilíssim per sa magnífica colecció d'obres de ses diferents Escoles italianes, sobre tot de sa milanesa, que tengué per caporal un des pintors més notables que hi ha haguts an el mon, En Leonardo de Vinci. I ¿qué en direm des museus de Arqueologia i Paleontologia i Historia-Natural? Son de veure de tot. Qui en vulga sobre pedres més monudes pot fuetjar es meu *Dietari* de 1907, si no té a mà un altre llibre que hu espinzell millor.

Del *Gran Duomo*, això es, de la Seu, i de sa *Biblioteca Ambrosiana* ja n'haurém raó un altre dia, si Deu ho vol, per que mereixen capítol apart.

Per avui, ja n'hi haurá com per devall aigo. Per això, pes punt final fins demà dematí. Bona nit que Deu mos do. Amèn.

Dia 5 de juliol

Conversant amb el Prof. Salvioni.—Es dialectes italians.

A les deu comparese a ca'l Dr. Salvioni, i ja l'hem tenguda armada sobre llingüística, especialment sobre es dialectes de ses llengos neollatines per que això és es fort del Prof. Salvioni, tota vegada que casi totes ses seues obres son sobre aquest ram de sa llingüística. M'ha demanat es meu parer sobre es dialectes castellans i catalans, i li he dit que no's diferencienc gaire ni dins es castellà ni dins es català, si els-e comparam amb sos des ses altres llengos neollatines, i aquí ha començat a descapdellar sobre es dialectes italians, dient que molts de ells se diferencienc tant uns d'ets altres i de s'italià literari, que es qui just parlen es seu dialecte no entenen es qui just en parlen un altre d'aqueix tan diferents, i que aqueixs tals necessiten aprendre s'italià literari amb sos llibres com s'aprèn una llengo estrangera. Així los ne pren an es milanesos, que parlen una classe d'italià que s'assembla ben poc a s'italià literari. Aquesta gran varietat de dialectes italians se veu que ja fa temps que preocupa la gent docta d'Italia, que ja an es sigle XVI feren estudis sobre aqueixes ramificacions de sa llengo nacional. El Prof. Salvioni té casi tots aqueixs estudis, gramàtiques i diccionaris de tots es dialectes de Italia, antics i moderns, i vos asseguro que fan un bon estol; umplen una llibreria grossa; hi ha més de cent volums. ¿Ah idò? ¿O vos creis que paupen ets italians? Es sa nació civilisada que té més ben estudiats es seus dialectes. No les desprecien ni les blasfemen, com es nostros filistes carabacenes, que fan befa des dialectes catalans i además ignoren que hi haja dialectes castellans. Quins carabagots més buits!

La Biblioteca Ambrosiana.—Monsenyor Ratti.

El Prof. Salvioni es vengut a cercar-me tot d'una d'haver dinat, i li

hem estret cap an aqueixa Biblioteca, famosa dins tot el mon científic i literari. La fundá el gran cardenal Ferric Borromeu, cosí de St. Carles Borromeu, i la dotá. De manera que avui se conserva i se sostén de ses rendes que li deixá aquell Cardenal. Es un edifici magnífic, i lo de dedins, es llibres, son un tresor imponderable. Se compón d'uns 175.000 volums impresos, i uns quinze mil manuscrits. Hi ha totes ses obres, naturalment, des fundador, que son una partida. Jo no sabia que fos estat escriptor també. S'hi conserven una partida de autografs d'homos il·lustres, això es, cartes i notes de St. Vicenç de Paul, de St. Francesc de Sales, de Galileu, d'una partida d'altres calops per l'estil.—Aquesta Biblioteca per nostros mallorquins té un valor especial: es una de ses que guarden més manuscrits del Bt Ramón Lull. En no esser la de Munich, no n'hi ha cap an el mon que li guany envers d'això. Aquí hi ha un còdic magnífic del *Llibre de Contemplació en Deu*, del *Llibre de l'Arbre de la Ciència* i altres.

Per s'edició que feim de ses obres del Bt. Ramón, tal com ell les va escriure, en català, i que ja en tenim nou toms publicats, demanarem una copia fotogràfica d'aqueixs dos còdics, i la mos enviaren. Per conseguir això varem escriure a Monsenyor Ratti, que es el Bibliotecari, i ell la mos va fer venir. No es extrany que jo desitjés conèixer personalment Monsenyor Ratti. Avui m'he pogudes passar aqueixes ganes. El Prof. Salvioni m'hi ha presentat, i m'ha rebut amabilíssimament. Monsenyor Ratti representa, poc sa poc llà, sa meua edat, una cinquantena d'anys. Ell meteix mos ha mostrada tota sa biblioteca, donant-mos-ne una relació admirable. Monsenyor Ratti es una notabilitat en manera de biblioteques, i a Roma está acordat de donar-li una recompensa p'ets seu mèrits grossa, pero ben merecudá.

Junt amb sa Biblioteca hi ha un museu de pintures molt notable, no p'és nombre sino per sa qualitat de ses obres. Basta dir que n'hi ha des grans Mestres Boticelli, Tiziano, Leonardo de Vinci i Rafael.

Monsenyor Ratti ha tenguda sa amabilitat de fer-mos franca s'entrada an aquest museu i además m'ha regalat el catàleg, que es tot un llibre.

I ¿sabeu com ha acabat aquesta diada? Idó que, després de tot un capvespre de parlar de llingüística, i de dialectes neollatins, el Prof. Salvioni i sa seua senyora m'han fet sopar amb ells, obsequiant-me fora mida.

Devers les nou me som retirat a s'hostal, i ja jeure manca gent!

Fins demà dematí, si Deu ho vol i Maria.

Dia 6 de juliol.

La Seu de Milán.

Se diu *il gran Duomo*, la *gran Casa*. A Italia ses Seus se diuen *Duomo*, s'entén, *Casa de Deu* per excel·lencia. Sa de Milán es famosa per sa seua grandaria i magnificencia. Es de marbre blanc, de cinc naus de nou trasts, sense capelles, amb creuer de tres naus i cúpula i es cap de sa creu de tres trasts, amb nau absidal sense capelles. Sa estructura es purament ogival, pero molta part de sa decoració es des Renexement. Ses naus mitgeres i ses foranes son molt altes; per això es finestral de sa major i de ses mitgeres son massa baixos. En canvi es finestral de ses foranes son altíssims, i lo meteix es des cap i costats des creuer. Sa nau absidal fa tres cares amb un finestral a cada cara que tot ho umpl. A tots aqueix finestral hi ha vidrieres de colors, algunes modernes i inferiors; ses altres, antigues i bones ferm. Es segell distintiu d'aqueixa Seu es sa grandiositat i sa magnificencia. Per lo que

mira a s'interior, aqueixa Seu de Milán la consider una de ses més notables del mon; ara en quant a s'exterior, an es defores, la trob pobre de concepció, encara que riquíssima d'execució i d'obratge. Lo que hi trob més pobre de concepció es sa fatxada de devant i sa fatxada des caps des creuer i llavò s'abside. En quant a estatués i baixos relleus n'hi ha a betzef. Cada finestral representa una garlanda de sis estatués de sants de tamany natural, i cada rafa i pinacle tot un enfilai. I lo notable es que no n'hi veis cap de manxola, escapsada ni esmotxada. Es que, en tudar-se'n cap, a l'acte l'adoben.

Avui dematí, com he hagut dita missa, m'hi som espitxat per aclarir an a quina hora seria l'Ofici per assistir-hi. Veig un gran remoli de gent an es cap de sa nau major; m'hi acost, i es estat s'Arquebisbe que hi feia una Ordenació general. Hi devia haver un centenar d'Ordenands. Entr dins la Sacristia per demanar a na quina hora seria l'Ofici, i m'han dit dit que avui no hi hauria més Ofici que es Pontifical del Sr. Arquebisbe.

A les-hores he tocat el dos cap a s'hostal per berenar una mica.

El Prof. Salvioni dins es llit.

Després de dinar, m'espitx a ca'l Prof. Salvioni, i el me trob dins es llit, d'un cop que anit passada li pegá un p'és carrer, topant-se amb ell i sense fer-ho aposta, i justament el ferí allà ont fa temps que es dolor reumàtic el petxuca. Es metge li ha dit que no es cosa més que de jeure vint i quatre hores.

M'ha pregat que m'assegués an es capsal des llit i allà hem conversat prop de quatre hores de filologia, de coses d'Espanya, de coses d'Italia, de la qual es un entusiasta ferventíssim.

Una espipellada sobre sa guerra de Tripolitania.

Amb això han anunciat un deixeble del Professor, que venia per despedir-se'n. L'han fet entrar i seure. Es un jovenet molt simpàtic i agradós de cos i d'ànima, que, per amor des servici obligatori que aquí tenen, hagué de fer aquest any passat sa campanya a la Tripolitania, es tros d'Àfrica a s'enfront d'Italia que aqueixa nació considerá que li convenia i que li valia ocupar per que no l'ocupás una altra nació europea. Aquest jovenet mos ha feta una relació d'aquella guerra lo més interessant i enginyosa. Llástima que lo que ha dit jo no hu haja pogut escriure tal com ell ho contava. Vos ne xuclariu es dit, vos ho asseguro. Mos ha pintats de má mestra es biduins que caplaven devers aquelles terres, i també es turcs, i es grecs i ets hebreus. Un hebreu li contá an aqueix jovenet que, abans d'anar-hi ets italians, es turcs no hi exercien més que un domini nominal, per que s'esdevenia que's presentaven de vegades estols de biduins i robaven i despiaven ets hebreus, que hi tenien botigues. Ets hebreus acudien a ses autoritats turques per que els emparassen; les quals enviaven un escabotell de soldats per aplegar aqueixs lladres, i des cap de set o vuit dies tornaven, i casi deien que no havien pogut trobar res ni noves des malfactors. Pero es pobres hebreus notaven que aquells turcs tornaven ben carregats de boti; pero no era p'ets hebreus que'l duien, sino per ells meteixos, p'és turcs; de manera que sa dominació turca a la Tripolitania era un desgwell.

Una altra cosa ha dita

aqueix jovenet

ben curiosa: que es soldats que procedien des ses ciutats italianes eren fluxencs i no gaire llevents; ara es que sortien de la pagesia eren bons ferm, forts, que sa feina no els-e podia, i que en feien més que no els-e pertoca-

va per descansar es ciutadans, i que eren el diantre es vespres per sebre prendre búixoles i aclarir acent era sa tramuntana i es mig-jorn, i es llevant i es ponent. Es sa superioritat de la *pagesia* demunt sa *ciutadania* que treu es cap per tot. ¿Ah idó?

An aquest jovenet assetsuaixí l'agarratà una pútrida. L'embarcaren cap a Sicília i gracies a Deu que s'adobá.

L'homo ha posat punt an aquella relació tan mengívola i pintoresca, i se'n es anat.

Jo aviat he hagut de fer lo meteix despedint-me del Prof. Salvioni i de sa seua senyora, donant-los mils de gracies per tant com m'havien obsequiat, i ja li he hagut estret altra volta cap a la Seu per passar una estona de gust sobirà contemplant aquella *Casa de Deu* tan magnífica i veneranda, i després he pres redós a s'hostal, i, fins demà demati, si Deu ho vol i Maria.

Dia 7 de juliol.

Cap a Vicenza. Descuberta dins aqueixa ciutat.

A les set i busques des matí prene es tren cap a llevant per arribar a Bassano aont tene un amic del cor, el Prof. Todesco, auter d'una gramática catalana p'ets italians. Era un tren ràpid, i se'n anava ben afuat, vos ho assegur, sempre per dins un pla tot terra grossa, tot sembrat i abres fruitals. Travessávem la Llombardia, que es plana-plana i fruitera una cosa de no dir. Alló no eren camps, alló eren jardins, tot verdor i esponera.

A les deu i un quart arribam a Vicenza, aont haviem de mudar de tren per esquitjar-mos a Bassano. M'havien assegurat que, tot d'una d'esser a Vicenza, trobariem un tren cap a Bassano. I prou que l'hem trobat, pero aturat i que no havia de partir fins a la una i catorze minuts. Alló tot d'una m'es caigut avall ferm, pero després he pensat que aixó me venia de lo millor per porer veure Vicenza.

He deixat sa maleta an es depòsit de bagatges, i amb so Badeker ubert ja som estat partit cap a la ciutat de Vicenza, cinc minuts lluny de s'estació. Es capital de provincia, de 24 300 habitants, plana, i la travessa es riu Retrone. Es una ciutat molt interessant per sa partida d'esglésies i palaus públics i particulars que hi ha vertaderament monumentals. Jo no hi he pogudes fer gaire puces p'es poc temps que tenia. He vistes ses esglésies de St. Felip, St. Jaume, St. Esteva i la Sta. Corona, i llavó la Seu. Totes son plenes de pintures, ben notables moltes d'elles, de grans mestres italians. ¡N'hi ha haguts tants de pintors bons a Italia! He volgut visitar també es *Museu Civic*, instal·lat dins un magnífic edifici i que guarda vertaders tresors, obres de Van Dick i des Mestres de s'Escola Veneciana i llavó tot una tractalada de pintures des Mestres de s'Escola *Vicentina* (de Vicenza): Montagna i Buonconsiglio.

Després som passat per sa magnífica *Piazza dei signori* (Plaça des Senyors) aont s'alça es grandíols, espléndid i senyorivol *Palazzo della Ragione*, antic palau de Justicia, amb pórtics i galeries superiors, tot decoradíssim; i davant aquest palau hi ha al'res casals particulars amb ses fatxades gentilment polieromades.

An aquesta ciutat se troben molts de carrers amb pórtics a cada banda, com a s'*Esparteria* de Ciutat. ¡Sabeu que hi cauen de bé en dia de sol granat, com ho era avui! ¡Prou que me'n som aprofitat per fogir de ses xicotines des sol, que eren massa sobregues avui p'es carrers d'aqueixa Ciutat.

He dispost ses coses de tal manera, que a les dotze tornava esser a s'estació; an es restaurant que hi ha devora he dinat, i a la una i catorze som partits amb so tren cap a Bassa-

no, que es ben aprop de Venecia. Com som estats a Bassano feia una barrumbada espantosa. Afín un cotxo d'un hostal, hi puig, i es estat un hostal ben bo. Sa barrumbada d'aigo no affluixava, i s'es posat a fr trons i llamps i calabruix.

El Dr. Todesco. Gambades i conversada.

¿Sabeu d'ont me vé s'amistat amb el Dr. Todesco? Es que ell va esser catedratic de s'Institut de 2ª Ensenyança d'Alguer, una ciutat de s'illa de Sardenya, que parla en catalá perque la poblaren catalans an es sigle XIV, i de pares a fiis sempre han conservada sa nostra llengo. El Dr. Todesco es de devora Venecia, de devora es poble aont va néixer el Papa Pio X; i com estava a Alguer no va fer lo que fan molts de castellans que se passen anys a Mallorca i se fan grossos de no entendre ni una paraula de mallorquí. El Prof. Todesco se posá a estudiar es catalá d'Alguer, i al punt el va sebre, i el va aprendre tant bé, que ara fa uns dos anys que publicá una gramática catalana p'ets italians. Ja fa anys que me va escriure en catalá, i mos férem amics ferm, i mos hem escrit sempre de llavó ençá. Per aixó es que l'he volgut conèixer de cara i veure'l de aprop. Per aquesta cosa es que som vengut a Bassano.

He demanat an es de s'hostal si coneixien el Prof. Todesco i m'han dit que sí, i son anats a avisar-lo, i s'es entregat quant encara feia una bona aigo.

¡Quina alegria que hem tenguda tots dos de veure-mos i conèixer-mos, alló ont havia tants d'anys que mos coneixiem per cartes! Tot d'una m'ha dit que li parlás mallorquí, i hi he parlat, i aquí l'homo ha tocat amb ses mans que es d'Alguer pronuncien es catalá un poc a l'italiana, i que no es lo meteix sentir parlar un alguerés que un mallorquí: es sa meteixa llengo, pero sa pronuncia resultá una mica diferent. Per porer fer més via en sa conversa, jo he tornat rompre s'italiá, i en italiá hem parlat sempre fins devers les vuit des vespre.

Som sortits a veure la ciutat, que es prou gran, de carrers amples, cases baixes en general i de bon aspecte.

Té uns contorns, uns defores, molt pintorescs, verdor d'arbres i de sembrats, i llunyadans de muntanyes rioleres i solemnes.

Compta uns vint mil habitants amb sis o set esglésies, totes de gust modern. Es una ciutat molt religiosa; m'ha dit el Dr. Todesco que son poquíssims que no vagen a missa, casi cap, gracies a Deu.—Aquí parlen es dialecte veneciá, una classe especiál de italiá, i el parla tothom, i es no parlar-lo es senya d'infladura i de voler fer de Pere-Mateu.—Usen molt ets adverbis *mica* i *massa*, just així com els usam a Mallorca.

Conversa qui conversa de tot aquest ram de llengos neolatinas i des seus dialectes, se son fetes les vuit, el Dr. Todesco m'ha acompayat a s'hostal, he sopat, i ja jeure manca gent! Per aixó fins demà demati, si Deu hó vol i Maria.

Dia 8 de juliol

Un pas que mai m'havia succeït.

Me'n som anat dematinet a una església de devora s'hostal, St. Juan Batista, entr dins la sacristia, trob s'escolá, un veiet molt xaravelló i amb una cara de bon homo que no es possible que menta. Demán per dir missa, i m'ha dit que sí, sensa voler veure papers ni res pus. Dic sa missa, i com m'he haguts llevats ets ornaments, m'ha dit si voldria fer favor de firmar a un llibre que tenen de tots es capellans externs que hi van a dir missa; pero m'ha afegit que primer prengué es café que me tenia preparat demunt una tauleta.

Jo tot d'una no entenía com era

que'm parlava de café, però llavó he vista demunt una taula una escullelleta de café abocat amb so sucre devora.—Pero bono! he jo dit, ¿i com es que m'oferiu aqueix café?—Es una costum d'aqueixa església, que donam café a tots es capellans que venen de lluny a dir missa!

Aixó m'es vengut molt de-nou, m'ha feta tanta de gracia que jo que no'n sole prendre de café, he volgut prendre aquest, oferit tant de bon cor. Aquell sant homo m'ha dit —¡Jo supòs que hi veniu d'enfora! ¡No sé si m'engán!

—¡I tant com hi vene d'enfora!, he jo dit. I li he contat que dia 21 d'abril vaig fogir de Mallorca, i que llavó ençá no he parat de córrer per França, per Inglaterra, per Suïssa, i ara per Italia.

Aquell homonet com ha sentit tot aixó s'es posat a fer unes exclamacions d'admiraçió i d'esglai, lo més salades i potxoses, que m'han fet riure per ses butxaques.

Una conversada orba.

Ho es estada sa que hem feta avui amb el Prof. Todesco. Figura vos que es vengut a cercar-me a s'hostal a les vuit des matí, i no mos som deixats fins a les set tocades de s'hora baix, i no mos som aturats mai mai de rallar de la llengo catalana d'Alguer i de ses Illes Balears i de Catalunya i de Valencia, i llavó des dialecte veneciá, que jo no'm pensava estigués tan arrelat i que la gent hi estigués tan aferrada.

Es per demés dir que dinata cá'l Prof. Todesco, i m'hi som campat de primera, i he coneguda sa seua senyora i som pare i un al-lotó que tenen de devers cinc anys, lo més galanxó i angelical. Se veu que tots son una santa gent, molt religiosos.

Avui casi tot lo dia ha plogut. Hem provat dues vegades d'anar a fer una volta, pero s'aigo prompte mos ha fets arreconar.

El Prof. Todesco se lamentava de que fés aquell temps, tan impropri des juliol, pero jo li he dit que no hi pensás amb aixó, que jo no era vengut a Bassano per veure paisatges ni pas-setjar-me, sino per veure'l a ell. De manera que es ploure no m'esborrosnavava res ni'm feia cap mal terç.

I s'es feta hora de despedir-me d'aquella bona gent, les he donades mil gracies de lo bé que m'havien tractat, i els he dit:—¡A re-veure! ¡amb Deu siau!

I després de sopar som anat a jeure, i ¡bonaniti! fins demà, si Deu ho vol i Maria!

Dia 9 de juliol.

Cap a Padua.— El Prof. Crescini.

A les cinc i deu minuts he pres es tren, i ¡de d'allá cap a Padua! sempre per plans i més plans vestits de verdor: sembrats i abres fruitals, tot un verger. A les set som estats a Padua, que es una ciutat com sa capital de Mallorca, famosa per sa seua Universidat i perque s'hi conserva es cos de St. Antoni de 13 de juny, anomenat de Padua perque hi va morir. Ademés, hi ha una partida d'altres edificis, com esglésies, palaus públics i particulars i museus de pintures i d'altres rams, que la fan una ciutat importantíssima. A casi tots es carrers hi ha pórtics a cada banda per anar-hi sa gent en ploure o fer massa sol.

Fa sis anys que hi vaig venir, i vaig parlar de tot aixó dins es *Dietari* que vaig publicar d'aquella *Èxida*. ¿Per qué hi som tornat venir? Just per conèixer personalment el Prof. Crescini. I ¿quí es aquest Prof. Crescini? Es un Catedratic de l'Universidat d'aquí que se dedica an aqueix ram de llengos sortides des llatí. Fa anys que va publicar un llibre sobre s'antiga llengo d'oc, de la qual es catalá es una branca, i per cert que es sa branca que s'assembla més a sa soca, sa que s'es conservada més consemblant a sa soca.

Fa estona que jo tenia aquesta obra i l'havía lletgida; pero no m'era fixat en s'autor, quant el Prof. Todesco, havent li jo escrit que, durant aquest viatge, el visitaria a Bassano, me va contestar que es seu mestre, Prof. Crescini de Padua, desitjava conèixer-me, i sebre quin dia seria jo a Bassano i ell hi seria també per veure'm. Aquí jo vaig lligar caps, i vaig veure que s'autor d'aquella obra era es meteix Prof. Crescini que demanava per veure'm. A-les-hores vaig escriure an el Prof. Todesco que digués an el Prof. Crescini que no se mogués de ca-seua, que jo compareixeria a Padua, i se poria assaciar de veure'm. Per aixó es que som vengut a Padua de bell nou.

Com eren les set des matí quant som arribat, no he cregut prudent presentar-me a cá'l Prof. Crescini tan demati. M'hi entrec a les nou i mitja, i sa criada m'ha dit que era an es tren a veure si jo venia, i que l'esperás, que era segur que aviat tornaria, no veient-me devallar des tren. Efectivament, dins sis o set minuts s'es presentat el Prof. Crescini, que m'ha feta una rebuda lo més coral i alegrí vola. Té un parei d'anys més que jo, tirs més en magre que en gras, es tot nírvios atxaravit, ben plaient, potxós. M'ha mostrada sa seua llibreria, que es grossa i escullida, m'ha demanat de s'*Obra des Dicionari* i des moviment literari catalá, i li he donada claricia de tot.

ANTONI M. ALCOVER pre.

DE TOTES ERBES

En Mèl-loro Rosso

(Acabatai)

A la fi arribá, a força de premudes i d'estravadades, an es seu castell el Rei-Tortuga amb sos set criats, boca cloa, esmús i engronyat de tot. Se tancá dins sa seua cambra i estigué set dies sensa menjar ni beure, i pensa qui pensa quina la faria per venjar-se d'aquella senyoreta des castell de s'entrelluu, que hu veia massa clar que hu era N'Elionoreta.

A's dia que feia set, crida ¡N'Amet, i li diu:

—Tu, quant tornares des bosc aont l'havía enviat amb la princesa Elionoreta per que la matasses i me duguesses sa seua sang, me digueres que la havies morta i que me duies sa seua sang dins aquella redoma, aquella sang que me vaig beure, segur de que era sa sang de la princesa Elionoreta. Idó bé, ara resulta que la princesa Elionoreta es viva ¡i cap-lleva an el palau de s'entrelluu...

—¡¿n'está segur Vossa Reial Majestat? diu N'Amet.

—Puc dir que n'estic segur, diu el Rei-Tortuga.

—Pero Vossa Reial Majestat ¿l'ha vista?

—Com haver-la vista amb mos propis uis, no l'he vista, pero l'han vista es set criats nostros que hi he enviats, diu el Rei-Tortuga.

—¿I es set criats, diu N'Amet, donen per cosa certa que sa senyoreta que han vista an es castell de s'entrelluu, es la princesa Elionoreta?

—Te diré, diu el Rei-Tortuga: contenen unes coses tan grosses que les han succeïdes an aquest castell, que sols les ho pot haver fet N'Elionoreta.

—De manera, diu N'Amet, que es criats no donen per cosa certa que sia la Princesa Elionoreta.

—Amet! diu el Rei Tortuga: tu m'arribarás a apurar amb totes aquestes revolveries teues. Deixem-ho anar tot aixó. Jo t'he cridat per dir-te i desde ara t'ho dic, que tu, que digueres que havies morta la princesa Elionoreta i me duies sa seua sang dins una redoma, tu t'en vas ara meteix an es castell de s'entrelluu a aclarir qui es aquella senyoreta que hi cap-lleva

que tantes de vegades s'es rigada des meus criats i de mi que els hi enviava, i no't tornis presentar davant es meus uis que no m'ho dugues aclarit, si no tens sa vida avorrida. I ja sabs tu que es qui's puga riure de mi sense deixar-hi sa pell, encara ha de néixer.

N'Amet, com sentí aquelles comendacions, bé hu poreu creure que va perdre ses riaies de tot, i prengué es bobiot cap an es castell de s'entrelluu.

Camina caminarás i cap envant te farás, aquell capet seu bollià com una olla de caragols, i no s'aturava de dir:

—N'estic segur, amb lo que m'han contat es criats que hi anaren, n'estic ben segur ben segur de que hu es aqueixa senyoreta la princesa Elienoreta. Es segur segur de que hu es ella que haurá tengut bo amb qualque fada, que li haurá plantat aquest castell pes seu estatge... Pero ¿i com m'en desfaré d'aquests trumfos? ¿Com li he de dir an el Rei-Tortuga? ¿Sr. si que hu es la Princesa Elienoreta? ¿Que m'ha de fer ell més que fer-me escorxat de viu en viu?

Pensa qui pensa com s'ho faria, com no s'ho faria per sortir amb bon nom d'aquell endiumenjat, s'acostava s'acostava an es palau de s'entrelluu.

Es dia que feia tres la princesa Elienoreta, quant s'aixecá, obri es llibret de sa bona fada amb ses dues màns, com tenia de costum, i ja li diu:

—Ah llibret, llibret!

la bona fada m'ha comanadet que tot quant te demanaria, que me fos alcançadet!

Te demán que'n digues de quin inimic m'he de gardar avui.

—De cap, diu es mirai. Lo que hi ha, que arribará N'Amet, es majordom del Rei-Tortuga, que aquest l'envia per aclarir si Vossa Altesa es sa qui es. N'Amet no li va cuantra a Vossa Altesa, sino que li va ajuda! ¿El tracti be! que es ell es qui li pot ajudar més a veure satisfets es seus desigs!

Com la princesa Elienoreta sentí aquell rossinyol, crida es set criats i ses set criades, i les diu:

—Avui vendrá una persona que pot fer molt per mi. Preparau un dinar lo milló que sabeu, sa questió es fer-me quedar bé.

Aquells set criats i set criades ja foren partits a entregar un dinar d'alló més alt de punt per fer quedar bé sa seua Senyora Altesa.

I s's coses varen venir tant bé, que, com varen tenir ets aguiats a punt de pastora mia, N'Amet passava es portal des castell de la princesa Elienoreta, que ja l'havia guipat d'una finestra i sortí ella meteixa a rebre'l, i ja li diu:

—Ah Amet, bon Amet! ben vingut sies an aqueixa casa de Deu! ¿Que estic de contenta de veure't per aquí! Tu deus estar cansat de tants de dies de caminar! Seu una estona, i llavò mos n'anirem a dinar, que es segur que deus tenir una bona talent.

—Senyoreta Altesa, va dir N'Amet, tot esglaiat i fent uns uis com uns salers. ¿Jo veig i no sé qué veig! Tenc por que aquets uis no'm facen dos!

—Ara no es hora més que de reposar una miconeua i llavò de dinar. En haver dinat, ja parlarem tot quant sia necessari, diu la princesa Elienoreta.

Amb això ja se'n entra dins es menjador i fa anar darrera ella N'Amet, s'asseuen tots dos en taula, i es set criats i ses set criades les treuen es dinar, i, si un aguiat era bo, s'altre era millor.

I ¿qué havia d'haver menjat N'Amet res maitan fi ni saborós en tots es dies de sa seua vida!

Acaben de dinar, es set criats i ses set criades se'n van dins sa cuina a posar miques eils p'es seu compte; i la princesa Elienoreta, com va esser tota sola amb N'Amet, diu an aquest:

—Vaja, Amet, explique't ara per que ets vengut, sense amagar-me res de tot quant hi ha!

—Prou que hu faré així, diu N'Amet. Ja sab Vossa Altesa que jo, per no haverla de matar segons ses ordes que tenia del Rei-Tortuga, la vaig deixar fugir, i vaig matar aquella cabrideta i me'n vaig dur dins una redoma sa sang d'aquell animaló, i vaig fer creure an el Rei-Tortuga que era sa sang de Vossa Altesa. Pero ell un dia

de demunt sa torre més alta des castell, afina aqueix palau, i envia un derrerera s'altre es seus set criats i llavò vengué amb tots set per aclarir qui era Vossa Altesa, i Vossa Altesa cada vegada ha tengut tranc de desbaratar-los sa potranca, i no hu han pogut aclarir. Pero ara m'envia a mi el Rei Tortuga per que hu aclaresca; i, si no li duc sa claricia ben espinzellada, m'ha promés que m' farà sa pell. Ara be, ¿qué li he de dir jo an el Rei Tortuga? ¿Li he dir: Senyor Rei, si que hu es la princesa Elienoreta sa senyoreta des castell de s'entrelluu? Si li dic això, que es sa pura veritat, per força ell m'ha de fer aquesta altra raó: ¿Vol dir ho es ella? ¿I no'm digueres tu que que l'havies morta i que m' duies sa seua sang dins aquella redoma, aqueixa sang que jo me vaig beure, cregut de que era de la princesa Elienoreta, fiant-me de sa teua paraula? ¿Com no ha de passar orde tot d'una de que m'escorxin de viu en viu?... Senyora Altesa, se pos au es meu lloc....!

—No digues res pus demunt això, s'exclama la Princesa Elienoreta. Sa raó te vessa per demunt ses espalles. Tu per salvar-me sa vida, exposares sa teua, i ara la tens amenaçada de mort. ¿Com he de porer consentir que te venga tal desgracia? Mai per mai e-hu puc permetre!... No res, jo tenc un llibret que m'treu de totes ses dificultats grosses que m' sobrevenen. Jo l'obriré i demanaré per ont hem de prendre per sortir de tal enderivell.

Dit i fet, la princesa Elienoreta se treu es llibret de sa bona fada, l'obri amb ses dues mans, i ja li diu:

—Ah llibret, llibret!

la bona fada m'ha comanadet que tot quant te demanaria que me fos alcançadet!

Te demán que me digues com poré salvar sa vida N'Amet, que m' salvá sa meua.

—Se'n vaja Vossa Altesa amb N'Amet i es set criats i ses set criades an es castell del Rei-Tortuga; tot d'una que vegem el Rei-Tortuga i es set criats seus, Vossa Altesa els-e diga: ¡Ballau fins que jo diré: basta! Ells se posarán a ballar sense porer-se'n aturar; Vossa Altesa pega grapada a sa gabia des *Mel'loro Rosso*, i fugin més que depresa d'aquell castell Vossa Altesa, N'Amet i es set criats i ses set criades Vossa Altesa don una aturada p'es coll an es *Mel'loro Rosso*, ben resolta a casar se amb ell; amb això ell tornarà un galant jove, es jove més galanxó i agradós que uis de persones nades hagen vist mai, i hereu de sa Corona des reinat més gran del mon, que defensará Vossa Altesa i N'Amet del Rei Tortuga i de tots es qui preguin per ell.

Com la princesa Elienoreta sentí tot aqueix pla que es llibret de sa fada li feia, no'n va tair pus: crida es set criats i ses set criades, i les diu:

—Veniu tots darrera mi i darrera aqueixa bona persona que es venguda a veure-mos!

I la princesa Elienoreta ja es partida cap an es castell del Rei-Tortuga, i N'Amet darrera ella, i es set criats i ses set criades darrera la senyora Princesa i N'Amet, i de d'allà, ben acanalats tots setze.

Camina caminarás i cap envant te farás, des cap de tres dies arribaren an es castell del Rei-Tortuga, i ¡toc toc! a ses portes.

Surten es set criats a obrir; i, encara no hagueren ubert, com la princesa Elienoreta les diu:

—Ballau! ballau fins que jo diré basta!

I aquells set criats balla qui te balla, com si tenguessen es ball de Sant-Vit, sense porer-se aturar gens ni fer altra cosa que bots i xacalines com si fossen tornats bois.

Amb això la princesa Elienoreta amb N'Amet i es set criats i ses set criades s'afiquen dins sa cambra del Rei Tortuga, que s'estava dalt es lit de set matalassos amb so *Mel'loro Rosso* dins sa gabia d'or penjada part demunt ell.

—Senyor Rei, diu la princesa Elienoreta ¡que ball fins que jo diré: basta! I allà haurieu vist el Rei-Tortuga prendre es trot des ball, i hala orsades d'un vent i orsades de s'altre vent, i botets cap envant i botets cap enrera, sense porer-se aturar ni porer fer res

pus que estamanetjar-se i ballugar-se com bigalot sense eima....

I ¿qué ta la princesa Elienoreta a-les-hores? Pega un bot dalt es lit de set matalassos, pega grapada a sa gabia d'or des *Mel'loro Rosso*, l'amerra ben amerrada, i ¡de d'allà a fugir toquen! amb N'Amet i es set criats i ses set criades darrera darrera, i tots que trompitxaven tant com porien.

Com foren un tros ben enfora, la princesa Elienoreta s'atura, obri sa gabia d'or, treu es *Mel'loro Rosso*, i li dona una aferrada p'es coll ben estreta, tot dient:

—¡O *Mel'loro Rosso* estimadet des meu cor i de sa meua ànima! ¡Si que te vui! ¡si que te vui per marit! ¡A tu't vui i no'n vui altre!

¿Qué me'n direu? Ell encara la princesa Elienoreta no havia acabat de dir aquelles paraules com es *Mel'loro Rosso* torná un galant jove, es jove més galanxó i agradós que uis de persones nades hagen vist mai. I no va esser just galania des seu cos lo que tenia aquell jove; va esser s'hereu de sa Corona des reinat més gran del mon.

Per anar allà ont eren son pare i sa mare, que no tenien posa ni conort desde que los ho havien encantat, la princesa Elienoreta se treu es llibret de sa fada, i ja li diu:

—Ah llibret, llibret!

la bona fada m'ha comanadet que tot quant te demanaria, que me fos alcançadet.

¿Que a l'acte siguem a ca aquest galant jove, s'espòs de sa meua ànima!

Amb això vé un trebolí de vent tant fort, que m'aplega la princesa Elienoreta, aquell galant jove, N'Amet, es set criats i ses set criades, i zas! ja varen esser davant ca'l Rei des reinat més gran del mon.

Poreu fer comptes si hi degueren estar contents de tot aquell Rei i aqueixa Reina, son pare i sa mare d'aquell galant-jove, que se feren contar tot s'enderivell que es seu fii i la princesa Elienoreta havien corregut, avisaren son pare i sa mare de la princesa Elienoreta, que comparegueren ben peus alts, i se casaren s'hereu de la Corona des reinat més gran del mon i la princesa Elienoreta i les coronaren com a reis, i venguen unes noces de pinyol vermei, i un ball ben vitenci sarau per llarg.

I visqueren fins que se moriren, i al cel mos vegem tots plegats. Amèn.

JORDI DES RECÓ.

Roma, 15 de juliol de 1913

J ara escoltau

EN VERA-VEU

Es socialistes i sa guerra

Aqueix maleits de socialistes!...

Ell amb excuses de pau, no saben com hu han de fer per insurreccionar es poble i encendre dins Espanya sa guerra civil, mentres es fii des poble defensen s'honor i es pervenir de Espanya com a lleons a terres de Africa, terres que son ben nostres que les mos tenim ben gonyades i re-de-gonyades. Aquesta campanya de s'*Obreretxo* i demés paperum socialista no pot esser més criminal, ni més sulcida, ni més antipatriòtica.

Noltros, que gonyam a qualsevol amb amor a Espanya i a sa pau i an es poble trebaiador, protestam amb totes quantes forces tenim contra es dos jocs de cartes amb que saben jugar es socialistes, que no fan més que enganar i enfurir es poble, irritar-lo per que se tiri demunt sa societat espanyola, la destruesca, la borri des mapa i aixequi demunt ses ruines s'Estat socialista, que es un sac de embuis, somits i mentides.

I per conseguir això, ten voleu de injurias i dois contra es Govern, contra s'exèrcit, contra l'Esglesia Catòlica, contra tot organisme social que valga!

Res los atura an aqueix despatriats. Ni sentiments humanitaris, ni sa veu de sa sang, ni s'instint de conservació. Tot lu farien, a tot s'arriscarien per traïr Espanya, per anul'lar Espanya, per associar es seus odis, ses seues ganes de guerra social.

En lloc de animar es poble a dur

questa guerra penosa, heroica, des moro; es partit d'En Pau Iglesias no fa més que desanimar es soldats, abandonar-los, fer-los fer traició, fer-los desertar, fer-los partidaris des meteixos inemics nostros, fer-los anar ajuda des moros, per que amb ells cacin i matin millor es nostros germans soldats, es nostros fii soldats.

Conforme que es socialistes trebaiassen amb medis apropiats es be de sa pau, que tots la desitjam: pero ¿es aquest es camí? ¿Es bon camí de pau predicar sa guerra social, sa lluita de classes socials, s'extermini de ses classes socials? ¿Es bon camí de pau exagerar es perills, inventar-se torments, aixecar tempestats d'odi, preparar turbulencies polítiques i socials de cap a cap de nació?

Es socialistes francesos no son tan mal entranyats; se demostren més patriotes al manco, i més polissos. Perque tenen bon compte de alçar es socialistes espanyols contra Espanya, mentres ells defensen la França tot quant poren, i voldrien que tot Africa fos francesa.

Ni es socialistes alemanys son tan caps-verjos; perque, poren esser tot lo socialistes que vulgueu, pero lo primer de tot estimen Alemanya com la puga estimar es partidari més pintat del Kaiser.

Si, es socialistes de s'*Obreretxo* i demés paperum socialista i anarquista (*El Rayo*, etc.) no fan més que matar la Patria, matar sa propia mare.

¿Qué caiga, idó, demunt ells sa execració total de totes ses mares espanyoles i de tots ets espanyols honrats!

Secció local

A s'Oratori de ses Germanes de la Caridat diumenge passat se va beneir una estatua de Sta. Teresa. Foren padrins es nins Juan Pascual i Margalida Nadal.

Es matí, amb motiu de esser sa festa de St. Vicenç de Paul, e-hi hagué Comunió general, i a's cap vespre se feu es repartiment des premis an es docents alumnes des Col·legi.

An es Port la gent va al-aire, perque demá fan festa per celebrar sa creació de sa Vicaria-in capite an aquella barriada.

Tothom está interessat en que tot sia gros i lluit.

Es demati, a les 7, durá el-Bon Jesús Sagramentat desde sa Parroquia a l'esglesia es novell Vicari Don Manuel Soto.

A les nou e-hi haurá Ofici, i predicará el nostro bon amic Don Antoni Servera.

La gent des Port pareix que está molt agrada an el Sr. Bisbe, per lo bé que hu ha fet, donant-los Vicari amb administració de Sagraments.

Per Manacor ja se fan compres de ram a 9 pessetes; pero es segur que la cosa pujará més encara, més envant.

Fins aquí no ha donat bon compte s'esquitament de sulfat de ses vinyes; i per desgracia ¡es tant es perjui que ocasiona aquest *mildeu*!

Demá a s'Oratori de ses Sirventes de la Sagrad. Família se beneirá una imatge del Cor de Jesús, de tamany natural.

Es nostro bon amic M. I. Sr. D. Mateu Rotger, protector des novell Institut, la beneirá i cantarà l'Ofici, a les deu. Serán padrins es misser i diputat G. Antoni I. Literas i sa seua senyora D.ª Aina Guiscafré de Son Cardaix. Predicará D. Andreu Pont, Rector de Lluchmajor, i tocará s'*orga-armonium* tan bo que tenen ses relligioses de la Sagrada Família es seu germá D. Antoni, s'insigue Director de sa memorable *Capella de Manacor*.